

Gebed

U die onzichtbaar bent en toch verweven met ons leven!
U die groter bent dan ons verstand en toch toegankelijk als we U vertrouwen!

Ja, wij zijn hier samengekomen, vandaag, in dit huis, omdat we op U hopen,
omdat we vertrouwen op uw waarheid die we met onze ogen niet kunnen bevatten
en met onze handen niet kunnen vastgrijpen.

Wat we van U weten, Heer, dat hebben we van horen zeggen.
We hebben U leren kennen uit de verhalen van de bijbel
en uit de woorden die we aan elkaar doorgeven.

Laat ons steeds weer merken dat die verhalen en die woorden
met van ons te maken hebben.
Vernieuw ons leven door wat Christus gedaan en gezegd heeft
en nog steeds zegt en doet.
Vervul ons met het licht en het geheim en de hoop van Pasen.

Zo bidden we in Christus' naam. Amen.

Inleiding

Amper hebben we de Veertigdagentijd achter ons, begint de Vijftigdagentijd. Wist u dat?
Ja, want van Pasen tot Pinksteren is de Vijftigdagentijd. "Pentekostè" het Griekse woord
waar ons woord "Pinksteren" van is afgeleid, betekent vijftig, naar het aantal dagen die
tussen Pasen en Pinksteren liggen. Zolang duurt dus de Paastijd.

Bijbellezing: Jesaja 26:1-13

Zingen "Wij hebben een sterke stad"

175 (alle 4)

Bijbellezing: Johannes 20:19-31

Zingen "Terwijl wij Hem bewenen"

644:1,2,3

Preek / overdenking

Lieve gemeente,

I.

Een man wandelt langs een steile rotswand: een onoverzichtelijke, gevaarlijke weg. Plotseling glijden zijn voeten uit. Hij stort de diepte in.

Terwijl hij valt, zoekt hij in zijn vertwijfeling naar iets om zich aan vast te houden.

In zijn val kan hij als door een wonder een dikke wortel in een rotsspleet vastpakken. Hij denkt in zichzelf: "Ik weet niet hoelang ik dat volhoud."

Daarom roept hij met luide stem: "Help! Is er iemand daarboven?"

Een stem antwoordt: "Ja, ik ben hier!" - "Wie is daar?" - "Ik ben het, de Heer."

"O Heer, help mij dan!" roept de man. - "Vertrouw je mij?" wil de Heer weten.

"Ja zeker vertrouw ik U, mijn Heer. Nog nooit heb ik U zo vertrouwd dan nu!"

"Goed" klinkt de stem van boven, "laat dan los!"

"Wát zegt U?" - "Laat dan los. Laat de wortel los."

Er valt een lang stilte. Dan roept de man weer: "Is er nog iemand anders boven?"

Zusters en broeders, geloven en vertrouwen is niet eenvoudig of wel soms?

We hebben in ons leven voortdurend met geloof en vertrouwen te maken – soms in heel simpele dingen:

* Als ik bijvoorbeeld ga zitten, dan ga ik ervan uit, dan geloof ik dat de **stoel** waarop ik zit, mij draagt. – en dat je er niet doorheen zakt.

* Of: als een kind de **hand van zijn moeder** vasthoudt, dan is er vertrouwen: "Bij mama is het goed. Zij houdt van mij en beschermt mij."

* Of: als we fruit en groente eten, dan geloven we dat dat gezond is. Dat hebben we van anderen gehoord. Zelf bewijzen kunnen we dat niet. Niemand van ons heeft vitamines ooit met eigen ogen gezien. Toch twijfelt er niemand van ons aan dat **vitamines** bestaan en dat ze **goed** zijn voor de gezondheid.

"Zalig wie niet ziet en toch gelooft!"

Wij mensen gaan door het leven en in allerlei situaties gaan we als vanzelfsprekend uit dat iets betrouwbaar of geloofwaardig is. - Je kunt als mens namelijk niet leven, als je nergens meer op vertrouwt en altijd blijft wantrouwen en twijfelen.

En toch hebben wij mensen ook zo onze **twijfels** en onze momenten van **ongeloof**. Soms scheelt het maar een millimeter - tussen geloof en ongelooft, tussen twijfel en vertrouwen.

II.

Zo is het ook in het eigenaardige verhaal van **Thomas**. Daar gaat het immers om de spanning van twijfelen en geloven.

Wie is die Thomas eigenlijk? - In de evangeliën volgens Matteüs, Marcus en Lucas wordt Thomas alleen genoemd als één van de twaalf eerste discipelen van Jezus. Maar in het **Johannesevangelie** komt hij veel duidelijker naar voren – met name op drie plaatsen:

1. De **eerste keer** (11:16) is Thomas somber en vastbesloten: Jezus heeft zijn leerlingen verteld, dat zijn vriend Lazarus gestorven is. En Jezus voegt in een gesprek eraan toe:

“om jullie ben ik blij dat ik er niet bij was: nu kunnen jullie tot geloof komen.” Op dat moment zegt Thomas tegen de anderen: “Laten wij ook maar gaan, om met hem te sterven.” – Wat somber!

2. De **tweede maal** klinkt Thomas weer heel berustend: Jezus praat met zijn leerlingen in zijn afscheidsrede over zijn weg. Jezus zegt tegen hen, dat hij terug zal keren naar God en dat hij een weg zal bereiden voor de zijnen – een weg die zij al kennen. Thomas neemt ook daar geen blad voor de mond en meldt zich te woord (14:5): “Nou ja. Heer, we weten niet waar u heengaat. Hoe kunnen we dan de weg kennen?” Ook hier klinkt er iets van nuchterheid en somberheid in door. – Of is Thomas gewoon wat eerlijker en directer dan de andere leerlingen? – We weten te weinig over Thomas om te kunnen zeggen, wat hij precies voor iemand is.

III.

3. En dan komen we die Thomas dus nog een **derde keer** tegen: een week na Pasen. Jezus was al aan zijn leerlingen verschenen, maar Thomas was er toen niet bij. De andere leerlingen zeggen tegen Thomas: “We hebben de Heer gezien.” Maar Thomas gelooft hen niet, hij twijfelt. – Wat geloof je en wat geloof je niet? Wat is fake news (nep nieuws) en wat is waar? Dat is niet altijd zo gemakkelijk te weten. – Wat zijn wensdromen of wat is propaganda? – Wij, wij weten ook niet altijd zeker wat geruchten zijn en welke berichten uit betrouwbare bron te bevestigen zijn en wat leugens zijn.

De leerlingen van Jezus hadden de **deuren afgesloten**, potdicht, omdat ze **bang** waren – bang voor hun Joodse volksgenoten die hen als afvallig en gevaarlijk beschouwden. En zij, zij waren een minderheid die zich bedreigd voelde – zoals met minderheden het geval is. En daarom sluiten ze zich af en proberen zo min mogelijk op te vallen.

En dan – zo gaat het verhaal – dringt hun opgestane Heer **door de afgesloten deuren** van hun schuilplaats **en door hun angst** heen met zijn **vredesgroet**: “Vrede voor jullie!” Allen waren ze toen bij elkaar geweest – op die zondagavond – allen, behalve Thomas. Misschien had Thomas zich ergens teruggetrokken om met zijn verdriet en vertwijfeling alleen te zijn, zoals zwaarmoedige mensen dat in moeilijke tijden doen, als ze andere mensen om zich heen nauwelijks kunnen verdragen of niet lastig willen vallen. Maar dan horen we, dat Thomas een week later er toch weer bijkomt, bij de anderen.

Thomas is, zoals die is: **kritisch, sceptisch en niet makkelijk te overtuigen** of enthousiast te krijgen. Misschien dat Thomas ons juist door zijn eerlijkheid en openheid en twijfel zo aanspreekt. Hij zegt namelijk: *“Alleen als ik de wonden van de spijkers in zijn handen zie en met mijn vingers kan voelen...zal ik het geloven.”* (V.25)

Thomas twijfelt: “hebben we het dan over dezelfde Jezus? Hoe moet ik mij dat voorstellen? Is Jezus die aan het kruis ter dood gebracht is, nu weer tot leven gebracht? – Dat kan ik niet bevatten en begrijpen. Dat moet ik eerst maar eens met mijn eigen ogen zien en met mijn eigen handen voelen.” Met andere woorden: “Geef me **bewijzen**, dan kan ik het geloven.”

Het is net als die man **die van de rots gevallen** is en zich ternauwernood aan die wortel van een boom vastklampt. Het is zo gek niet dat hij die stem van boven niet zonder meer vertrouwt die hem toeroept: “Laat maar los! Laat je gerust vallen!”

Kan hij de oproep van de vreemde stem onder deze omstandigheden wel vertrouwen? – Misschien ziet hij door de schrik niet eens dat er al lang een **reddingstouw** naast hem bungelt, om hem **omhoog te trekken**. Of misschien heeft hij in zijn verwarring en angst helemaal niet in de gaten, dat juist iemand heel vlakbij staat, om hem juist **van anderen** met sterke armen onverwachts **op te vangen**. – **Geloof en vertrouwen laat zich niet afdwingen**.

Het is ook zo gek niet dat **Thomas aarzelt en twijfelt**. Wat met Pasen gebeurd is, gaat toch tegen alles in – tegen onze alledaagse ervaringen, **tegen ons menselijk voorstellingsvermogen** van tijd en ruimte. Opstanding uit de dood onttrekt zich aan ons begrijpen. - “Eerst zien, dan geloven!” - als moderne mensen begrijpen wij Thomas maar al te goed!

IV.

En dan komt de **gelegenheid, zijn scepsis te overwinnen**. Thomas hangt nog steeds aan Jezus, zijn Heer en meester. Dat wat hij met hem beleefd heeft, laat hij niet zomaar achter zich, alsof het allemaal voorbij is. In al zijn twijfel blijft Thomas toch nieuwsgierig en open voor wat komt en komt hij terug bij de andere leerlingen.

En ineens – zo gaat het verhaal verder - verschijnt Jezus weer in hun midden (vraag niet hoe) – **dwars door dichte muren en deuren heen**: “**Vrede** zij met jullie!” Hij spreekt Thomas persoonlijk aan: “*Leg je vinger hier en kijk naar mijn handen...Wees niet langer ongelovig, maar **geloof!***” (V.27)

In de **christelijke kunst** wordt dit soms uitgebeeld, **hoe Thomas** de wonden van de Heer met zijn vingers **aanraakt**. – **Maar in het verhaal** zelf wordt helemaal **niet** gezegd, dat Thomas **letterlijk Jezus aanraakt**. Opmerkelijk is dat alleen de snelle **reactie** van Thomas wordt verteldt – zijn geloofsbelijdenis: “**Mijn Heer, mijn God!**”

Goed mogelijk, dat een aanraking helemaal niet meer nodig is. – Blijkbaar heeft Johannes dat onderstreept, om **ons te bemoedigen**. Wij hebben Jezus zelf niet rechtstreeks meegemaakt en hem niet zelf gehoord en gezien. En **juist voor ons** zijn daarom die woorden bedoeld: “Gelukkig zij die niet zien en toch geloven, toch vertrouwen!”

Dat de gemeente van Christus na Pasen al zoveel eeuwen gelooft zonder te zien, is een teken dat **Christus** dankzij God **springlevend** is.

Dat geldt voor ons en allen die al 2000 jaar lang vertrouwen op de ooggetuigen van toen. Om te geloven is niet een bewijs nodig. Ik voel en ervaar dat als een hele opluchting, dat ik mijn geloof dat God Christus uit de dood tot leven heeft gewekt niet hoeft te bewijzen – ook niet aan mezelf.

En mocht ik twijfelen zoals Thomas en kritische vragen hebben, dan is daar ruimte voor en wordt dat serieus genomen en aanvaard; zo begrijp ik uit dit evangeliieverhaal. Ik vind dat mooi en geruststellend dat wij door God begrepen en aangenomen worden zoals we zijn: met onze argwaan en twijfel en met ons vertrouwen en alles wat daartussenin is. En wie weet, **hoe de Heer ons helpt** - van boven of van beneden - om wat ons belemmert (onze angst of scepsis of wat het ook zij) los te laten. - Want de werkelijkheid en de **vrede van God** die ons verstand te boven gaat, zal onze harten en gedachten bewaren in Christus Jezus. Amen.

Muziek

Open Ruimte

Gebed en Onze Vader

Laten we nu bidden – en laten we daarvoor beginnen in de stilte voor dingen die ons persoonlijk bezig houden.**stilte**....

Goede, trouwe God, God in de hemel en op de aarde!

Wij bidden U nu voor allen die **niet meer kunnen geloven**, omdat hun **verstand** zich daartegen verzet. Heer, laat hen ook toegang vinden ook tot hun **hart**. Geef dat zij en dat wij allen ontdekken dat de werkelijkheid meer en groter is dan wat ons **verstand** ons zegt. U bent verborgen bij ons aanwezig.

Wij bidden U voor allen die **hun geloof** bijna of helemaal **kwijt zijn geraakt**, omdat ze een **zwaar leven** hebben – vanwege een ziekte, een verschrikkelijk trauma, een ingrijpend verlies. Zend ons daarheen, waar we uw licht en liefde kunnen brengen naar hen die ernaar hunkeren. U gelooft in ons en geeft ons kracht.

Wij bidden U voor allen die **bang zijn** in onze wereld en zich opsluiten en afsluiten, omdat ze bij een minderheid horen, omdat ze in U geloven en daarom worden getreiterd en vervolgd. Dring door **gesloten deuren** en raak ons door de **vrede van Christus** die ons bemoedigt en verbindt. U vervult ons met hoop en dankbaarheid.

Wij bidden U vandaag ook voor allen die diep **lijden aan onrecht en geweld**, omdat ze onderdrukt worden en omdat ze gehaat worden – zonder dat ze weten waarom. Geef ons wijsheid en moed, om te zeggen en te doen, wat bijdraagt tot verzoening en respect tussen mensen, tot een betere en gezondere wereld. U houdt van uw schepping, en zucht en huilt met haar mee.

God, U hoort en verstaat ons, nu we het gebed van Jezus bidden, ieder in de woorden en taal die bij hem of haar past.

<p>(oudere versie)</p> <p>Onze Vader die in de hemel zijt. Uw naam worde geheiligd Uw koninkrijk kome. Uw wil geschiede in de hemel, alzo ook op de aarde. Geef ons heden ons dagelijks brood. En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. Want van u is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid - in eeuwigheid AMEN.</p>	<p>(versie van NBV 2006)</p> <p>Onze Vader in de hemel! Laat uw naam geheiligd worden, laat uw koninkrijk komen en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel. Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben. Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig is. En breng ons niet in beproeving, maar red ons uit de greep van het kwaad. Want aan U behoort het koningschap, de kracht en de majesteit - in eeuwigheid.</p>
---	--

Collecten**Zingen** “God, schenk ons de kracht”**418 (alle 4)****Zegen(samen)**

Aan het einde van deze dienst spreken we de zegen uit voor onze plaats en voor de wereld, waarin we leven – voor elkaar en voor anderen aan wie we denken.

De Eeuwige zegent je en behoedt je!
De Eeuwige doet zijn aangezicht over je lichten
en is je genadig!
De Eeuwige verheft zijn aangezicht over je
en geeft je vrede!

Zingen “Gezegend gaan we nu van hier...Amen”
= melodie van 273 “Loof God die zegent al wat leeft”

Zingenderwijs 57

Gezegend gaan wij nu van hier,
en God gaat met ons mee
en geeft ons moed en levenskracht,
zo gaan wij niet alleen.

Doven van kaarsen